
Monika Kropelj

Tradicije in prehajanja – ljudsko pripovedništvo v sodobnem svetu

Traditions and transitions - folk narrative in the contemporary world

Nekaj utrinkov ob 13. mednarodnem kongresu ISFNR

(Melbourne, 16. do 20. julij 2001)

Kongres, ki ga organizira vsaka štiri leta Mednarodno društvo za raziskovanje ljudskega pripovedništva / *International Society for Folk Narrative Research* (ISFNR) vselej v drugi državi – dvanajsti je bil v Göttingenu v Nemčiji – je tokrat gostilo Victorian Folklife Association iz Melbourn v Avstraliji. Direktorica društva Susan Faine je skupaj z organizacijskim odborom pripravila izredno odmevno enotedensko konferenco, ki so se je udeležili številni raziskovalci ljudskega pripovedništva s celega sveta.

Največ raziskovalcev je bilo, seveda, iz države gostiteljice, torej iz Avstralije. Iz Združenih držav je bilo kar nekaj prominentnih raziskovalcev, na splošno pa bi lahko rekli, da sta bila tokrat tako vzhodni kot zahodni svet uravnovežena, oz. da so bile vse celine skoraj enakovredno zastopane. Prav ta pestrost pa je osvetlila raziskovanje ljudskega pripovedništva danes v svetu zelo vsestransko in pokazale so se razlike tako v predmetu raziskovanja kot v različnih metodologijah, zanimanjih in usmeritvah raziskovanja. Raziskovanje ljudskega pripovedništva in literature je danes zelo razvejeno in raznovrstno, kajti v hitro spreminjajočem se svetu se hitro spreminjajo tudi žanri in vsebine kakor tudi načini pripovedovanja.

Raziskovalci se posvečajo tako tradicionalnim zvrstem in žanrom ljudskega slovstva in pripovedno-pesniškega izročila, npr. pravljicam, povedkam, epskim pesmim ipd., kot novim oblikam pripovedovanja, npr. sodobnim, predvsem mestnim pripovedim in najrazličnejšim internetnim oblikam širjenja novic oz. modernim zgodbam. V ospredje prihaja tudi zanimanje za življenjske zgodbe, osebna doživetja in spomine. Vedno ostaja zanimivo področje t. i. ljudske literature oz. berila, klasičnih in umetnih pravljic z vsemi svojimi odmevi tako na področju risanege filma, filmske fantastike, soap opere, reklam, vicov, karikatur ipd.

Ob otvoritveni ceremoniji v ponedeljek, 16. julija, je imela plenarno predavanje Doreen Mellor o značilno avstralski problematiki, namreč o kolektivnem spominu. Govorila je o osebnih izpovedih otrok domorodskih Avstralcev, ki so jih na silo odvzeli staršem, da bi jih ločeno vzgajali v zavedne avstralske državljane.

Nato so se predavanja začela odvijati v vzporedno potekajočih šestih sekcijah, v skupinah po tri predavanja, ki so jim sledile živahne diskusije. Osnovne teme, ki so se

jih predavatelji bolj ali manj držali, so bile: obujena preteklost (*rediscovered histories*), kolonizirani in kolonizatorji (*the colonised and the colonisers*), dislociranost in pripadnost (*dislocation and belonging*), pripovedi, pripovedovalci, tekstualizacija (*tales, tellers and textualisation*), generacije in regeneriranje: ljudske pripovedi otrok in o otrocih (*generation and regeneration: folk narrative by and about children*), fantastično in mitologizirano: od urbanih mitov do nadnaravnega (*the fantastic and the mythologised*), teren, arhivi in sodobno okolje: kritično ovrednotenje (*fertile environments: a critical evaluation*).

Ker je bilo torej predavanje zelo veliko in ker bodo izšla v skupnem zborniku, ki ga bo izdalo Viktorijansko etnološko društvo v Melbourneu, bom tokrat povzela le plenarna predavanja, saj po svoje odsevajo različne vsebinske in metodološke pristope na področju raziskovanja ljudskega pripovedništva in literature danes. Tako je imela Cristina Bacchilega s Havajev predavanje *Spektri in politika prostora* (*Spectres and the Politics of Place*), v katerem je predstavila lokalne zgodbe, vezane na določen kraj oz. lokacije na različnih predelih havajskega otočja, ter kaj pogojuje njihov nastanek. Donald Haase iz Detroita je imel predavanje o angleških prevodih Grimmovih pravljic (*Framing the Brothers Grimm: paratexts and intercultural transmission in English-language editions of the Kinder und Hausmärchen*). Sharif Kanaana z univerze Biizeit v Izraelu je imel predavanje z naslovom *Pol stoletja palestinskih ljudskih pripovedi* (*Half a Century of Palestinian Folk Narratives*), ki pa je, žal odražalo precej nestrpnosti v odnosu do konfliktne situacije v tem delu sveta. Zadnje plenarno predavanje se je ponovno navezovalo na avstralsko kulturo, in sicer sta Kate Burridge in Susan Butler govorili o avstralski angleščini kot ikoni avstralske kulture. O sodobnem pripovedništvu oz. o t. i. urbanih legendah je izstopalo predavanje Rolfa Brednicha *Od kod izvirajo: nekaj sodobnih zgodb in njihove literarne korenine* (*Where They Originated: some contemporary legends and their literary origins*). S področja otroške literature pa je bilo zelo zanimivo predavanje Hansa-Jörga Utherja z *Enzyklopädie des Märchens* v Göttingenu *Folktales as the Avant Garde of European Children's Literature*. Dobro je bilo zastopano tudi področje raziskovanja pregovorov, saj so se konference udeležili tudi raziskovalci z zvenečimi imeni, kot so Wolfgang Mieder, Gyula Paczolay in Shirley Arora.

Zadnji dan je imelo društvo svoj generalni zbor pod vodstvom predsednice Galit Hasan - Rokem iz Jeruzalema v Izraelu in drugih navzočih članov izvršnega odbora (Javaharlal Handoo iz Mysoreja v Indiji, Hans-Jörg Uther iz Göttingena v Nemčiji, Mehri Bagheri iz Tabriza v Iranu in Kristina Bacchilega iz Honoluluja na Havajih). Na tem srečanju so pretresli različne vsebinske, planske in operativne probleme svojega delovanja. Med drugim je bilo sklenjeno, da bo naslednji kongres organizirala Mare Koiva, predstojnica Oddelka za folkloro, verovanja in raziskave medijev Literarnega muzeja v Tartuju v Estoniji leta 2005. Za leto 2003 pa je predvideno manjše posvetovanje na otoku Gotland v mestu Visby na Švedskem, ki ga bo gostila gotlandska univerza oz. prof. Ulf Palmenfelt.